

מסורת הש"ס

(א) [נעיל יט: וש"נ],
(ב) [נכרת לטו: א] [ומס' ד"א פ"א: ד] [נערוצין זה: 15. ממנות לו:א] (ט) [נס ולקמן סב,א] (1) [תוספתא פ"ה], (2) [נעיל ס. במשנה], (3) [שמות יג, ט] [נש"ל],

גליון הש"ס

תוס' ר"ה רלבא מ"פסקי וכו' אלא של ראש משום ש"ן. ע"י מנחות לה ע"כ מוס' ד"ה אלו מפילין:

רבינו חננאל

סוגיא כחייא בר רב דאמר נועל הרגל שאין בה הכאה, כי הרגל שיש בה הכאה הנמכה מוכחת עליה, אדר"י יוחנן קאי כוותיה, הלא תראה כיון שהביא לו רב שמן בר אבא הגמול של ימין והיה ראוי לו [לרבוהא] של שמאל, שהיון לנעול השמאל תחלה, אמר לו עשיהה השמאל מכה ואמרת בדעתך כיון שהשמאל מוכה אין לה נעילה סגדל לפיכך הבאתה לי של ימין. ש"מ דסבר ר' יוחנן כי מי שאין עליה מכה היא שיש בה נעילה סגדל, ומי שיש בה מכה שיש בה נעילה סגדל, ר' יוחנן דמניין חזינא לה כהנא דנועל של שמאל תחתיה ואח"כ של ימין, ודמינן חזינא דנועל של ימין תחילה ואח"כ של סגדל, ומי שפיר. וקיי"ל כוותיה דרב אשי דהוא בחריז, ולא כתפילין ואם יצא אינו חייב חטאת, אסיקנא לישנא בתרא אמר רב ספרא לא תימא מתניתין דקתני אם יצא אינו חייב חטאת אליבא דמנא דאמר שבת זמן תפילין הוא, אלא אפילו למ"ד שבת לאו זמן תפילין הוא חיוב חטאת ליכא, מ"ט דרך מלבוש עבדן, והוצאה דרך מלבוש אינו חייב ומפורש בפרק אחרון דעירובין. ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה. אוקמה רב פפא אי איתמחי גברא אפי"ג דלא איתמחי קמיעא, שרי למיפק ביה בשבת. ודיק ממתניתין דקתני בזמן שאינו מן המומחה ולא קתני בזמן שאינו מן המומחה) [תמוחה] הקמיע עצמו.

(א) נראה מזה דרבינו י"ו גי' אחרת סקנינא דריי ע"כ ס"ל כחייא בר רב ז"ע.

במה אשה פרק ששי שבת

הא יש ברגלו מכה. איכא למידק דנפיק ביחיד והשתא צעי תלמודא צעי מרגליו נפיק: **סנדל לשם לער עביר**. שלא ינגף צימדות הדרכים וינטער הילכך כשרואין אותו נולע ויודעין שיש ברגליו מכה אין מושהין אותו שטוען את השני צידו אלא מכירין צו לפי מעשיו שפרסותיו קשות ואינו מנטער צימדות הדרכים

ולא נועלו אלא משום מכה ודיו צזה לבדו. וללשון רבותי"י אי נמי מחכו עלה דלא חוו למכה לא שלף לה דמנטער

צימדות הדרכים מחמת המכה: **לשום פענוג עביר**. אדם איסטנים ורך ומכירין מתוך מעשיו שנעל נעלו אחת שהוא איסטנים וכו ממכה מוכחת עלה ומצינין שהמכה מונעמו מלנעול ולא חשדי ליה. ולענין אחוכי נמי לא מחייכי

עליה: **עשיטו מכה**. ורבי יוחנן סבירא ליה דהנועל סנדלים נועל של שמאל תחילה ואח"כ של ימין וקס"ד דהכי קאמר ליה א"כ שאנעול זה שז לא אנעול של שמאל אחריי והנני יוצא ביחיד ועשית את זו של ימין כאלו יוצא זה מכה. אלמא קסבר צאותה שיש צה מכה נועל: **ודילמא כר' חייא סבירא ליה**. דלאמר צאותה שאין צה מכה נועל והכי קאמר ליה א"כ הריני יוצא ביחיד וזה של ימין ועשית את רגלי של שמאל כאלו יש צה מכה דלאכ ביחיד צאותה שאין צה מכה: **ואודא ר' יוחנן**. דלאמר עשית מכה דשמעינן מינה דאי הוה נעיל דימין ברישא מו לא הוה נעיל דשמאל בתריה לטעמיה דלאמר דשמאל חשיבא: **תפילין בשמאל**. כדלפינן במנחות (דף גז.) מעל ידיכה"י מלא יד כהה דהיינו שמאל שהוא כהה לענין תשמיש: **הוה סדר ציה**. ולא עבדינן כר' יוחנן: **אין הלכה**. וכרבי יוחנן צעין למעבד: **יוצא ידי שניהם**. עביר כתרומתו: **וסיים דשמאליה וקטר**. מנאל נעילת ימין קודמת לשמאל כי מתניתא וקשירת שמאל לשל ימין כר' יוחנן: **חולץ של שמאל**. דזהו כבודו של ימין. כגולהו גרסינן של ימין ברישא חוץ מחולץ: **לא סימא כו'**. בפרק בתרא דעירובין (ד' זה:) מיימין פלוגמתייהו בגמרא: **דילמא**. שקיל להו מרישא אס כז לפנות וממתי להו ד' אמות: **דמומחה גברא ומומחה קמיע**. שעשה אדם זה קמיע זו לו' אנשים דנעשה אדם זה מומחה שריפא ג' אנשים ומומחה מומחה שריפא כתב זה ג' אנשים. א"נ שכתב אדם זה ג' מיני קמיעים של ג' מיני חלאים לג' אנשים היינו איתמחי גברא. גג' מיני קמיעות לג' בני אדם אע"ג דלא איתמחי קמיע שלא ריפא קמיע זה אדם מעולם: **מן המומחה**. משמע מחדם מומחה: **ולא קסני בזמן שאינו מומחה**. דליהוי משמע

דקפיד אמומחה קמיע עצמו. קמיע אינו אלא לשון קשר ודעיקרין של שרשי סממנין נמי קרויין קמיע: **ולא שניכס**. כלומר לא תימא דלא יאכ אלא מן שצא עליו החולי כבר פעם אחת: **נכסא**. היינו חולי שאדם נופל מחמתו לארך ומכהו בראשו בזמחו ומפילו: **אלא שלא יכסא**. שזא ממשפחת נכפין ודואג שלא יכסה: **צשיר**

ר' מאיר, כדאמרינן בסיפא אלא האי תנא הוא דתניא המוצא תפילין מכניסן וזג וזג אחד איש ואחד אשה כו', עד כאן לא פליגי אלא בחדרשות וכישנות אבל באשה לא פליגי דקסברי תפילין מצות עשה שלא גרמא הוא וששים חייבות. ומכלל דבריהם למדנו שר' מאיר ור' יהודה סברי שבת זמן תפילין היא. ועל דעת מי שסבר שבת לאו זמן תפילין היא הוויא לה מצות עשה שהזמן גרמא לפי שהיא נזהגת בחול בלבד, ואלי שחייבו הנשים בה סברו כי חובתה נזהגת בכל עת ואינה מיוחדת בזמן ידוע. בפ' האשה נקנית (קדושין קז) אמרו מאן שמעת ליה דאמר תפילין מצות עשה שלא הזמן גרמה ר' מאיר היא. ואמרו עוד ולר' יהודה דאמר ב' כתובין הבאין כאחד מלמדין ותפילין מצות עשה שלא הזמן גרמא, מאי איכא דפליגי בה ר' יוסי הגלילי ור' עקיבא עם הברייתא בתראה דהיא דברי ר' עקיבא אשכחנן (נ"א: תמצאן אף) במס' דמנוחת כפ' הקומץ את המנחה (קז). ואשכחנן (קראה זה תמצאן) עוד בגמ' דלא תצא אשה במחט נקובה (קטן טז), אקשיה אביי לרב יוסף מדברי הברייתא. ואותביה ר' יוסף הותם קסבר ר"מ לילה זמן תפילין ושבת זמן תפילין.

פרק ששי שבת

סא.

דעבד הכי עבד. פירוש^א דברייתא לא פליגא ארבי יוחנן ולא ר' יוחנן אברייתא וה"פ כתפילין אע"ג דימין חשובה לענין צהן יד וצהן רגל וכן לענין חליצה יכול לנעול של שמאל תחילה ברייתא נמי קמ"ל דאע"ג דשמאל חשובה לתפילין יכול לנעול של ימין תחילה וא"ת א"כ אמאי הקפיד רבי יוחנן על רב שמן שנתן לו של ימין כיון דיכול לנעול איזה שירצה תחילה ונראה לר"י דה"פ דעבד הכי עבד^ב מי שרואה לחבצ של שמאל משום מנאות תפילין הרשות צידו ומי שרואה לחבצ של ימין יותר משום חשיבות של ימין הרשות צידו^ג ורבי יוחנן היה דרכו לחבצ כל שעה של שמאל יותר ורב שמן צר אצא (לא) היה יודע מנהגו: **וס"י**ים דשמאליה וקטר. אומר ריב"ז דדוקא לענין קשירה הוה דחשיבא של שמאל טפי משום דחשיבות תפילין הוה צקשירה אכל איפכא לא ולהאי טעמא יש לנעול של ימין תחלה במנעלים שאין צהן צהן קשירה: **ד"לכמא מ"פסקי ואתי דאיתויניהו ד' אמות ברה"ר**. קשה לר"י דלפילו לא חיישינן דילמא מיפסקו אסור משום דוימנין דאיטריק לצה"כ ואמי לאתמויניהו ד"א צרה"ר דלכי אמר לקמן גבי קמיע^ד ומתוך פי' הקונטרס משמע דלא גרס דילמא מיפסקו ופי' דילמא שקיל להו מראשו אס צא לפנות והקדוש מקורצ"ל אומר דגרסינן לה שפיר ואיטריק טעמא דמיפסקו כתפילין של יד דלזין צריך לחלוץ כשצריך^ה לצה"כ אלא של ראש^ו משום ש"ן: **ע"ד רבימחי גברא ומימחי קמיע**. ונראה לר"י שאס כתב לחש אחד בשלש איגרות וריפאו שלשתן ג' בני אדם כל אחד אדם אחד היינו מומחי גברי וכאשר רפאו שלשתן אדם אחד צעיר היא צסמוך אי מימחי גברא או לא דדוקא לאתו לחש הוא מומחה אכל לשאר לחשים לא דדוקא שכתבז הוא אכל אחד לא^ז ואס כל אחת מאיגרות ריפא שלש פעמים אפילו אדם אחד מומחות שלשתן ואין הלחש מומחה כל מקום שהוא אלא דדוקא איגרת לצה"כ שהומחה וייינו מומחה גברא ומומחה קמיע שקמיע זה הומחה שריפא שלש פעמים וכחצו אדם מומחה שכתב שלשה קמיעין והועילו שלשתן: **אע"ג דלא מימחי קמיע**. נראה דכל שכן מימחי קמיע ולא גברא שהמחאת קמיע עדיפא מהמחאת הרופא דמומחה לקמן דצהמחאת קמיע פשיטא ליה דאיתמחי אפילו צחד גברא וצאיתמחי גברא מספקא ליה אי איתמחי צתלת קמיע לחד גברא אי לא^ח:

אע"ג דלא מימחי קמיע. קשה לרש"י דדוקא לענין קשירה הוה דחשיבא של שמאל טפי משום דחשיבות תפילין הוה צקשירה אכל איפכא לא ולהאי טעמא יש לנעול של ימין תחלה במנעלים שאין צהן צהן קשירה: **ד"לכמא מ"פסקי ואתי דאיתויניהו ד' אמות ברה"ר**. קשה לר"י דלפילו לא חיישינן דילמא מיפסקו אסור משום דוימנין דאיטריק לצה"כ ואמי לאתמויניהו ד"א צרה"ר דלכי אמר לקמן גבי קמיע^ד ומתוך פי' הקונטרס משמע דלא גרס דילמא מיפסקו ופי' דילמא שקיל להו מראשו אס צא לפנות והקדוש מקורצ"ל אומר דגרסינן לה שפיר ואיטריק טעמא דמיפסקו כתפילין של יד דלזין צריך לחלוץ כשצריך^ה לצה"כ אלא של ראש^ו משום ש"ן: **ע"ד רבימחי גברא ומימחי קמיע**. ונראה לר"י שאס כתב לחש אחד בשלש איגרות וריפאו שלשתן ג' בני אדם כל אחד אדם אחד היינו מומחי גברי וכאשר רפאו שלשתן אדם אחד צעיר היא צסמוך אי מימחי גברא או לא דדוקא לאתו לחש הוא מומחה אכל לשאר לחשים לא דדוקא שכתבז הוא אכל אחד לא^ז ואס כל אחת מאיגרות ריפא שלש פעמים אפילו אדם אחד מומחות שלשתן ואין הלחש מומחה כל מקום שהוא אלא דדוקא איגרת לצה"כ שהומחה וייינו מומחה גברא ומומחה קמיע שקמיע זה הומחה שריפא שלש פעמים וכחצו אדם מומחה שכתב שלשה קמיעין והועילו שלשתן: **אע"ג דלא מימחי קמיע**. נראה דכל שכן מימחי קמיע ולא גברא שהמחאת קמיע עדיפא מהמחאת הרופא דמומחה לקמן דצהמחאת קמיע פשיטא ליה דאיתמחי אפילו צחד גברא וצאיתמחי גברא מספקא ליה אי איתמחי צתלת קמיע לחד גברא אי לא^ח:

אע"ג דלא מימחי קמיע. קשה לרשז"י^ב היכי משכחת לה דאתמחי גברא ולא קמיע כיון שהאיש מומחה לכתוב לחש זה^ג א"כ אגרת זו שכתב ודאי תועיל ואומר ר"י דנ"מ שאס אצד מחאתו שכתב ג' קמיעים ולא הועילו אס הומחה הקמיע מועיל אפילו אצד אדם מחאתו: **ולא קתני בזמן שאינו מומחה**. קשה לרשז"א דילמא לנעול צעין תרוייהו ואי הוה תני הכי הוה משמע מומחה קמיע ולא גברא וי"ל דאינו מומחה משמע שפיר צין אגברא צין אקמיע דהא לקמן תניא איזהו קמיע מומחה כו' ומוקמינן לה לאתמויי גברא: **כל**

עין מושפא נר מצוה

לכ א מ"י פ"ט מהל' שבת הלכה טו סמג לאזין סה טו"ש"ע א"ח ס"י שא סעף 1:
לכ ב טו"ש"ע א"ח ס"י ב סעף 7:

לכ ג שס סעף ה:
לח ד טו"ש"ע א"ח ס"י ד סעף 7:

לו ה מ"י פ"ט מהל' שבת הלכה יד סמג לאזין סה טו"ש"ע א"ח ס"י שא סעף 1:

לז ו ז ה מ"י וסמג שס טו"ש"ע א"ח שס סעף ה:

מוסף תוספות

א. הדרה ס"ל לרב יוסף דרבי יוחנן ברייתא שמעי ליה אלא. מ"י ה"ר"ן.
ב. [ד]ברייתא לא קפידא אלא לנעולן על הסדר ושלא ינעול פעמים של ימין ופעמים של שמאל [ולקמן]. מ"י ה"ר"ן. ונשי מ"ה"ר"ן.
ג. דלכל חד חודד מאכריס. ג. דלכל חד חודד מאכריס. מ"י ה"ר"ן.
ד. של כתב. רשז"א.
ה. דליכא משום בית הכסא הראיל ומחופות עור. רשז"א. ונשי מנחות לה: מתו"ה אלו, ונשי פנ"ן.
ו. היינו רשז"א. ז. דתיב בהו. רשז"א. ח. פירשיי שעשה אדם קמיע זו לשלשה אגרות ונעשה אדם זה מומחה שריפא גברי איתמחי קמיע גברא לא איתמחי. עוד פירש רש"י לשון אחר כגון שריפא רופא זה ג' מיני חלאים בשלשה מיני קמיעין דאז מימחי גברא לכל הקמיעין גם לחלאים אחרים מידי דהוה אנגא שריפא ונעל ונעשה מועד לכל, ומימחי קמיע כגון הקמיע ריפא חולה אחד ג' פעמים, ולא נהויא פירושו דאטו אם הוא בקי בשלשה מיני קמיעין וכי בשביל זה יחשב מומחה גם לקמיעין אחרים שאינו בקי בהם, הילכך. מוס' ה"ל"ס. ונשי פנ"ן.
ט. [ד]אין הקמיע מומחה. מוס' ה"ל"ס. י. לכל אדם. מוס' ה"ל"ס. יא. אלא דמאי דהוה דבוחא טפי נקט. מ"י ה"ר"ן. יב. לפירוש רי"י. מוס' ה"ל"ס. ונשי מהרש"א, מ"ה"ר"ס. ושבת של מן. יג. בכל מקום. מוס' ה"ל"ס.

רב נסים גאון

אמר רב ספרא לא תימא אליבא דמנא דאמר שבת לאו זמן תפילין הוא וכו'. משתבח עיקר דילה במסכת עירובין בפרק המוצא תפילין (קז יז) דתניא ושמרת את חתוקה הזאת למעודה, מימים ימימה ימים ולא לילות, מימים ולא כל הימים פרט לשבתות וימים טובים דברי ר' יוסי הגלילי. ור' עקיבא כו' יוסי הגלילי סבירא ליה דאמר שבת לאו זמן תפילין היא, כמו שאמרה הברייתא דתניא ר' עקיבא אומר יכול יניח אדם תפילין בשבתות וימים טובים, ת"ל והיה לך לאות על ידך מי שצריךין אות יצאור שבתות וימים טובים שהן גופן אות. וחקורו בתלמוד לידע איזה תנא דקסבר שבת (לא) זמן תפילין. ונשאו ונתנו בדבר זה הרבה עד שקיימו כי הוא

^[1] מאיר, כדאמרינן בסיפא אלא האי תנא הוא דתניא המוצא תפילין מכניסן וזג וזג אחד איש ואחד אשה כו', עד כאן לא פליגי אלא בחדרשות וכישנות אבל באשה לא פליגי דקסברי תפילין מצות עשה שלא גרמא הוא וששים חייבות. ומכלל דבריהם למדנו שר' מאיר ור' יהודה סברי שבת זמן תפילין היא. ועל דעת מי שסבר שבת לאו זמן תפילין היא הוויא לה מצות עשה שהזמן גרמא לפי שהיא נזהגת בחול בלבד, ואלי שחייבו הנשים בה סברו כי חובתה נזהגת בכל עת ואינה מיוחדת בזמן ידוע. בפ' האשה נקנית (קדושין קז) אמרו מאן שמעת ליה דאמר תפילין מצות עשה שלא הזמן גרמה ר' מאיר היא. ואמרו עוד ולר' יהודה דאמר ב' כתובין הבאין כאחד מלמדין ותפילין מצות עשה שלא הזמן גרמא, מאי איכא דפליגי בה ר' יוסי הגלילי ור' עקיבא עם הברייתא בתראה דהיא דברי ר' עקיבא אשכחנן (נ"א: תמצאן אף) במס' דמנוחת כפ' הקומץ את המנחה (קז). ואשכחנן (קראה זה תמצאן) עוד בגמ' דלא תצא אשה במחט נקובה (קטן טז), אקשיה אביי לרב יוסף מדברי הברייתא. ואותביה ר' יוסף הותם קסבר ר"מ לילה זמן תפילין ושבת זמן תפילין.

עין משפט‏ **נר מצוה**

לח א מיי' וסמנ שס טושיע
א"ח סי' שא סעיף כה:
לב ב מיי' פ"ו מלה יסודי
המורה הלכה ו סמנ
לאון ג:

תוס' ישינים

(א) ק"ק דלכתי לא משכחת שיתמחי הקמיע הז' אמ"ל דגברא לתמחי אפילו גבי' קמיעין לחד גברא ויחסי קאמר פשיטא לי דמשמע נמי דקאי אקמיע שלישי' מדקאמר תלת זימני משמע דהמחו שלשון וי"ל אע"ג דכבר לתמחי גברא כי ריפא כל אחד ג"פ יט וכו' ללולת גס בקמיע דעדיף כל מה שאנו יכולין לממחי קמיע ולא גברא כגון שכנת זה ריפא תלמי' זימנא חד גברא ואתמחי גברא ולא קמיע כגון שריפא גבי' אגרות לג' אנשים:

(ב) גברא לא איתמחי ולהאי פי' היינו דלא איתמחי אפילו לנפש זה כמ"ל:

מוסף תוספות

סא:

כל שריפא שרשזה בני אדם כאחד. נראה לר"י דגרסינן כאחד והכי פירושו מדקמני כאחד אלמלא משמע דבג' קמיעים מיירי ולעיל קמני כל שריפא ושנה ושילש משמע קמיע אחד ומשני דהוא דלעיל לאתמחוי קמיע והך לאתמחוי גברא והי"ה אפילו לא נתרפאו יחד אלא הא דנקט כאחד לאשמעינן דבג' קמיעין מיירי ולאמחוי גברא:

תלאתא קמיעין א"ג גברי תלת תלת זימני. פירוש שכנת לחש אחד בג' איגרות וכל אחת הועילה לג' אנשים או לאחד שלש פעמים^א קשה להשב"א קמיע ג' היכי איתמחי הלא מיד כשנתרפא האדם שלישי בקמיע ג' [פעם א'] איתמחי גברא^ב וכיון דלתמחי גברא ודאי שאותה האיגרת תועיל מכאן ואילך^ג וי"ל כגון דשני קמיעין הללו ריפאו תלת זימני לתרי גברי וקמיע שלישי לחד מהנדך תרי גברי תרי זימני והשתא מימחו כבר תרי קמיעי וגברא וקמיע שלישי אכתי לא איתמחי וחזר וריפא קמיע שלישי אדם שלישי דהשתא כל צבת אחת המוחאת גברא והמחאת קמיע:

תלת תלת זימני. הוה מנאי למימר חד תלת זימני ואינן חד זימנא אלא שלש זימנא שיהיו שלשה קמיעין מומחין: חד קמיע תלתא גברי. נראה לר"י דה"ה לחד גברא תלת זימני דודאי לגבי המחאת גברא הוא דמבעיא ליה כסמוך אי איתמחי צמד גברא מתלת קמיעי^ד אבל לענין המחאת קמיע דעדיף^ה לא קא מיבעיא ליה דפשיטא דתלינן בהמחאת קמיע ולא אמרינן מוליה דהאי גברא הוא דמקבל כתבא^ו והאי דנקט לתלתא גברי משום דנותא דאפילו הכי גברא לא אתמחי: **תלת קמיע אחד גברא מאי**. הימנא מיפשוט ליה מדתני לעיל אהיו קמיע מומחה כל שריפא שלשה בני אדם ומוקמינן לה לאתמחוי גברא משמע דוקא תלת גברי אבל חד גברא לא מולא קתני כל שריפא אדם א' בג' קמיעין ובקונטרס פי' צפי' אי' מימחי גברא מימחי קמיע שעשה

אדם זה קמיע לשלשה אנשים דנעשה אדם זה מומחה שריפא שלשה אנשים והקמיע מומחה שריפא כתב זה ג' אנשים ולהאי פירושא נמי לא אימחי גברא אלא דוקא לאותו לחש וקשה לר"י לפירוש זה דהא אמרינן לקמן חד קמיע לתלתא גברי קמיע איתמחי ^אגברא לא איתמחי יש ליישב לשון הקונטרס דה"ק שעשה אדם זה לחש זה בשלשה איגרות לג' אנשים דנעשה אדם זה מומחה שריפא לג' אנשים והלחש מומחה שריפא לחש זה ג' אנשים וגם זה אין נראה לר"י דאם בענין זה נמי קרוי חד קמיע לתלתא גברא הדרא קושיא לדוכתיה ואם הוא קרוי בענין זה תלתא קמיע לתלתא גברי חד חד זימנא הא אמרינן לקמן דגברא איתמחי ולא קמיע לכן נראה לר"י כדפירש וכן

פירוש אחר שפי' בקונטרס מיושב מן הראשון: **הא לאמחויי** קמיע. פירש בקונטרס מיושב מן הראשון: **הא לאמחויי** קמיע. פירש בקונטרס שריפא אחד כתבם מדפירש ואין לומר שמול הרופא גרס וכן נראה ודאי עיקר דלא ע"י אדם זה לצד נעשה הקמיע מומחה אלא אף מיד כל אדם דהא אמרינן בסמוך 'תלתא קמיע לתלתא גברי תלת תלת זימני איתמחי גברא והאי תלתא קמיע לתלתא גברי דקאמר איירי שרופא אחד עשאם דבעינן אחר לא איתמחי גברא וא"כ האי דקאמר נמי תלת תלת זימני איירי נמי צרופא אחד כמו רישא וקאמר דאיתמחי קמיע והיינו ע"כ מיד כל אדם דאי מיד רופא זה הא ^אצלאו הכי הוא מומחה בכל קמיעין שבעולם^ב וממה שפירש נמי גבי תלת תלת זימני כל לחש ריפא ג' פעמים ואפילו אדם אחד חזר צו מזה דפירש איתמחי קמיע ואין לומר מול החולה גרס שמתרפא ע"י קמיעתא שהרי בשלשה אנשים הוחזק משמע דלא אמרינן איתמחי קמיע אלא א"כ ריפא ג' אנשים:

איתמחי קמיע. פירש הקונטרס ואין לומר מול הרופא אלא צחכמתו משמע שרואה ליתן טעם אמאי איתמחי קמיע צמול הרופא היה לנו לתלות שכבר הומחה שריפא ג' אנשים בג' מיני קמיעים ולא היה לנו לתלות בקמיע ולא ידע רשב"א מה טעם נותן על זה דהא לא איתמחו שאר קמיעין של שאר חולאים אע"ג דהרופא איתמחי צכל קמיעין שבעולם הי"נ אלו ג' קמיעים נמי לתלות צרופא אלא לריך לתמן כמו שפירשתי ללשון ר"י בענין שיצא המחאת קמיע והמחאת גברא צבת אחת: והתניא

במה אשה פרק ששי שבת

נשיא. אלעדה: **מפני מראים העין**. דלא מיחזי כמאן דבעי ליה לרפואה אלא לתכשוי ולאו תכשוי הוא אלא מחמת דאגת חולי: **והסניא כל שריפא ג' בני אדם**. ולעיל קמני כל שריפא ושנה ושילש ואפילו אדם אחד: **הא לאמחויי גברא נו'**. הא דקתני ג' בני אדם

משום דקסם ג' בני אדם שלשה מיני חלאים ואיירי בג' מיני קמיעין שאינן דומין זה לזה ולאמחויי גברא שנעשה מומחה צכל קמיעים שיעשה לעולם כדאמרינן צב"ק (דף לו.) גגס שור וחמור וגמל נעשה מועד לכל אצל הקמיע אינו מומחה אם יכתוב רופא אחר אחד מהן: **והא**. דקתני כל שריפא ושנה ושילש מיירי צחולי אחד וכתבו זה הלחש וריפא ג' פעמים או לאדם אחד או לשלשה ולאיתמחוי קמיעא מיירי דנעשה הקמיע לצדו מומחה על יד אדם זה או אם כתבום שלשה רופאים נעשה קמיע של לחש זה מומחה מיד כל אדם: **תלפא קמיעי**. ג' מיני לחש: **תלפא תלפא זימני**. כל לחש ריפא שלשה פעמים ואפילו אדם אחד: **אסמחי גברא**. צכל קמיעות לעולם שהרי הומחה צשלשה מיני קמיעים: **ואסמחי קמיע**. שלשה קמיעין הללו נעשים מומחים מיד כל אדם שהרי ריפא כל אחד ג"פ. ואין לומר מול הרופא גורס דאין הדבר תלוי צמול הרופא אלא צחכמתו ואין לומר נמי (א) החולה גרס שמתרפא על ידי קמיעין שהרי צשלשה אנשים הוחזק: **קמיעא לא אסמחי**. לצא מיד רופא אחר: **חד קמיע לתלפא גברי**. לחולי אחד: **קמיעא איסמחי**. מיד כל אדם: **גברא לא איסמחי**. לקמיע אחר שאינו של לחש [זה] ושל חולי זה: **תלפא קמיעי**. של שלש מיני חולי: **קמיעא ודאי לא איסמחי**. מיד אדם אחר שהרי לא ריפא אלא פעם אחת: **מוליה דהאי גברא**. מלאכו של חולה זה דמקבל קמיעא. וא"ת ממתני דלעיל שמעינן לה דקתני לה שריפא ושנה ושילש דמשמע לאדם אחד ואוקימנא דאיתמחי קמיעא ולא אמרינן מוליה הוא לא דמי התם חד

קמיעא הוא וליכא למיתלייה צמולא דגברא אלא צקמיע הני ודאי צגברא תלוי או צירופא או צמתרפא הלכך מיבעיא לן צבנאי ניתליה: **לאצולינאו**. צשצת ^אלחצר ^בהמעורצת כשאר כתבי הקדש: **הצרכות**. שתקנו חכמים כגון תשעה של ר"ה שי"ש צהן מלכויות וחכרונות ושופרות: **מענינאו**. מפרשיות הרצה צכותצין צהן את מקרואות של רפואה: **היה כפוש**. שס יגודי'. יקון מקוש השס ויגננו: סתם צית הכסא שלהן צשדות: **שיש צו סכנה**. אי שקיל ליה מייניה דשרי למיעל צהן לצית הכסא משום פקוח נפש: **אף על גב דנקיט ליה צידיה**. תכשיתו הוא הלכך אי נמי מיייתי ליה ד' אמות צידיס לא מייחצי:

שלח אדם זה קמיע לשלשה אנשים דנעשה אדם זה מומחה ע"י אדם זה^א תימנא דהוא עצמו פירש צסמוך גבי תלת תלת זימני ^בדכל לחש שריפא ג' פעמים נעשו ג' קמיעות הללו מומחים מיד כל אדם^ג אע"פ שרואה לומר הקונטרס שרופא אחד כתבם מדפירש ואין לומר שמול הרופא גרס וכן נראה ודאי עיקר דלא ע"י אדם זה לצד נעשה הקמיע מומחה אלא אף מיד כל אדם דהא אמרינן בסמוך 'תלתא קמיע לתלתא גברי תלת תלת זימני איתמחי גברא והאי תלתא קמיע לתלתא גברי דקאמר איירי שרופא אחד עשאם דבעינן אחר לא איתמחי גברא וא"כ האי דקאמר נמי תלת תלת זימני איירי נמי צרופא אחד כמו רישא וקאמר דאיתמחי קמיע והיינו ע"כ מיד כל אדם דאי מיד רופא זה הא ^אצלאו הכי הוא מומחה בכל קמיעין שבעולם^ב וממה שפירש נמי גבי תלת תלת זימני כל לחש ריפא ג' פעמים ואפילו אדם אחד חזר צו מזה דפירש איתמחי קמיע ואין לומר מול החולה גרס שמתרפא ע"י קמיעתא שהרי בשלשה אנשים הוחזק משמע דלא אמרינן איתמחי קמיע אלא א"כ ריפא ג' אנשים:

איתמחי קמיע. פירש הקונטרס ואין לומר מול הרופא אלא צחכמתו משמע שרואה ליתן טעם אמאי איתמחי קמיע צמול הרופא היה לנו לתלות שכבר הומחה שריפא ג' אנשים בג' מיני קמיעים ולא היה לנו לתלות בקמיע ולא ידע רשב"א מה טעם נותן על זה דהא לא איתמחו שאר קמיעין של שאר חולאים אע"ג דהרופא איתמחי צכל קמיעין שבעולם הי"נ אלו ג' קמיעים נמי לתלות צרופא אלא לריך לתמן כמו שפירשתי ללשון ר"י בענין שיצא המחאת קמיע והמחאת גברא צבת אחת: והתניא

מסורת הש"ס

א) לקמן קטו: וש"י,
ב) ערכין ו. [ומס' סופרים פ"ה ה"יג],
ג) [גמ' הערוך יגור],
ד) תלמוד שאנינא מעורבת כל"ל וכו"ה צבש"י צבאלפס,
ה) וגר' הערוך יגור צבש"ש פי' יגור אותו צבמגירה.
ו) ש"ך לעיל קודם ד"ה תלמוד.

‏

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ואיתמחי סי' נמי מול החולה גרס:

‏

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לאצולינאו לקמן קטו ע"ה צבש"י ד"ה מצלין חותן וכו'ע:

‏

מוסף רש"י

הברכות. מטבע צרכות שנועז חכמים כגון י"ח ושאר צרכות [קטו קסו]. ומענינות הרבה. מפרשיות שהיו טותצין צקמיעין פסוקים ללחש. מול כל המחלה. ומגון לא מולא מפחד לילה [טו]. ונשרפים במקומן. אם נפלה דליקה צשצת [טו].

‏

רבינו חננאל

[ובד' תניא איהו קמיע מומחה כל שריפא ג' בני אדם כאחד. כפי רב ספא תלתא גזוני קמיע רפאו לאחד ג' מיני חליאם, כל קמיע ריפא חולי מאי, קמיעא ודאי לא אתמחאי גברא מאי, מי אמרינן הא מסי ליה ג' זמני, או דלמא מוליה דהאי גברא דמקבל קמיעא ולא אתמחי לא גברא ולא קמיעא], ועלתא בתיקור. [ולא אתמחי לא גברא ולא קמיעא], וירושלמי נאמן אדם לומר קמיעא זו ריפאתי בו ב' וג' פעמים. קמיעין יש בהן משום קדושה ואסור למיעל בהו לבית הכסא או לא, לגנון לא קא מיבעי לן דלא גרעי הקמיעין מן הכלים שאם היה שם כתוב עליהן תנינן הרי זה יגור ויגנו. [כין קא מביעאי לן למיעל בהו לבהכ"ס.